

MUGURDANCIS

Dace Nasteviča. *"Suitu novada mantojums. Suitu danči" Rīga, 2018. (42.-45.lpp.)*
Danča precizējums saskaņot ar Ilgu Leimani.

Deja pierakstīta pēc koklētāja Nikolaja Heņķa motīviem un paskaidrojumiem:
"Novietojums. Pāru kolonna. Dejojājiem iekšējās rokas sadotas, ārējās nolaistas gar sāniem.

Izpildījums. I.

1. takts – Pārinieki pagriežas viens pret otru un izpilda 3 sīkus solīšus dejas ceļa virzienā (kungs – labā, kreisā, labā; dāma – kreisā, labā, kreisā).

2. t. (taksts – šeit un turpmāk lietots saīsinājums) – Seko divi viegli piesitieni ar iekšējo kāju ārējai kājai (kungs piesit kreiso labajai, dāma labo kreisajai).

3. t. – Pārinieki, sadotās rokas izstiepjot dejas ceļa virzienā, ar 3 solīšiem uzgriež viens otram muguru.

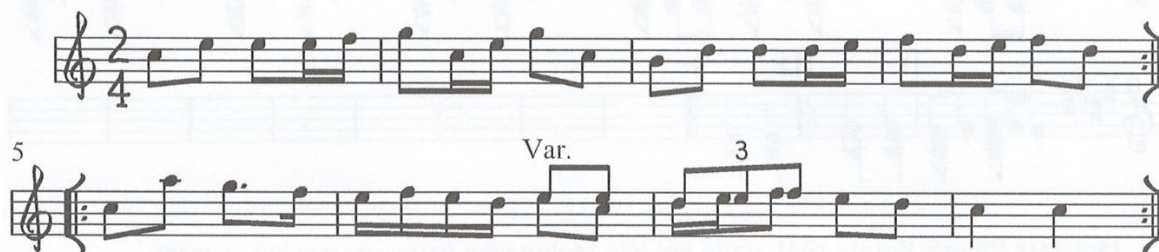
4. t. – Seko divi viegli piesitieni ar ārējo kāju (kungs piesit labo kreisajai, dāma kreiso labajai).

Mūzikas I. daļai atkārtojoties, atkārtojas arī iepriekš aprakstītā darbība.

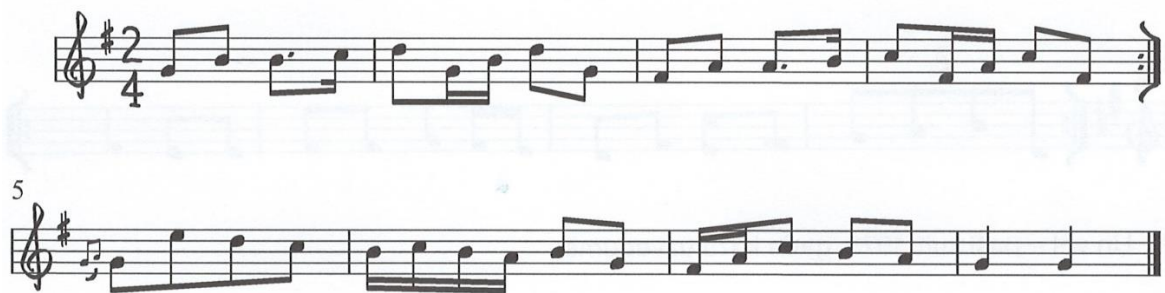
II. 5.–8. t. – Pārinieki sadodas abās rokās, paceļot tās plecu augstumā. Soļodami pa kreisi parastajiem soļiem, viņi izpilda vienu pilnu apgriezianu (apgājienu) viens apkārt otram. Mūzikas II. daļai atkārtojoties, apgājiens atkārtojas uz pretējo pusi (pa labi)." (Rinks, Ošs 1934:13)

Turpmākajos izdevumos (Lasmane 1962: 49, Bāliņš 1973:80) dejas, īpaši roku kustības, aprakstītas detalizētāk, taču bez būtiskām izmaiņām.

Filmā Dzimtene sauc jeb Kāzas Alsungā dejojāji *Mugurdanča* otrajā gājienā tur viens otru pie augšdelma, bet tādu satvērienu citur neatradu. Un turēt sadotās rokas plecu augstumā jau vairāk līdzinās skatuviskai parādes dejai, nevis dejošanai savam priekam.

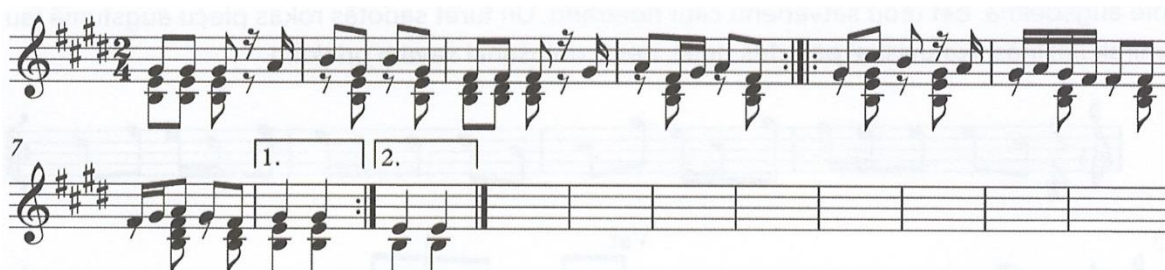
Un tagad interesantam salīdzinājumam pieci Alsungā pierakstītie *Mugurdanča* melodiju varianti. Vecākais no tiem ir Nikolaja Heņķa Melngailim spēlētais jau 1926. gadā. Virsrakstā – *Krogusdancis* (Melngailis 1949: 94, nr. 212, Melngailis 1951: 141, nr. 1369):

Tas pats Heņķis Melngailim koklēja 1933. gadā (Melngailis 1949: 146, nr. 360, Melngailis 1951: 142, nr. 1374):

Heņķa skolnieks Jānis Poriķis 1948. gadā spēlējis Andrejam Krūmiņam (LFK 1824, 135):

Meistars Pēteris Korāts 1941. gadā koklēja Melngailim (Melngailis 1951:138, nr. 1348):

Un vēl – paši suiti 1973. gada kāzu uzvedumā:

Komponists Georgs Dovgjallo šai dejai pievienojis arī vārdus, kuri jau tā “pielipuši”, ka neatdalīt:

Es mācēju danci vest,
Man spēlmaņa nevajaga –
Ar mutīti stabulēju,
Trīcēj' istabiņa.

Tautiet's māsu dancot veda,
Pirka zelta gredzentiņu;
Ar tautieti dancojoti,
Nokrīt gredzentiņš.

Saka tautas uzņemdamas –
Tas būs manas līgaviņas;
Atnāc, meitiņ, rītā agri,
Dabūs' gredzentiņu.

Kā liecina Ernests Spīčs savā Mārtiņa deju grāmatā – šodienas deju zāles repertuārā “šī ir viena no trijām vispopulārākajām tautas dejām visā Latvijā” (Spīčs 1999: 30).